

هنجاریابی مقیاس ادراک نوجوانان از شیوه های تربیتی والدین و مقایسه مؤلفه های آن در دختران و پسران شهر تهران

Standardization scale of adolescent's perceptions of their parents' practices and comparing the components of male and female in Tehran

دکتر نرگس باباخانی^۱، دکتر الهه حجازی موغانی^۲ و دکتر حسن پاشا شریفی^۳

Absrtact:

In this study, The questionnaire of perceived parenting practices (POPS) prepared by (Grolenyic et al, 1997) was standardization on high school students in Tehran. 808 high school students (408 girls and 400 boys) were selected on through random multistage cluster sampling in Tehran city. Factor analysis was implemented using the principal components method with rotated varimax. Results of exploratory factor analysis and fit indices of confirmatory factor analysis confirmed the existence of six factors Perception of involvement, autonomy and warmth in the parents separately, that explained the total "93.64% of the variance. Internal consistency, reliability coefficients were obtained for total scale (0.94) and for six the

چکیده

در این پژوهش پرسشنامه ادراک از شیوه های تربیتی والدین (POPS) که توسط (گروولنیک و همکاران، ۱۹۹۷) تهیه شده بود، در دانش آموزان دبیرستانی شهر تهران هنجاریابی شد. نمونه مورد مطالعه شامل ۸۰۸ نفر (۴۰۰ پسر و ۴۰۸ دختر) است که به روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شدند. به منظور تحلیل عاملی از روش مؤلفه‌های اصلی، و برای چرخش عامل ها از چرخش متعامد واریماکس استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و شاخص‌های برازش مناسب در تحلیل عاملی تأییدی وجود شش عامل ادراک درگیری، خودمختاری و گرمی را در پدر و مادر به صورت جداگانه تأیید کردند که مجموعاً

^۱. دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، رودهن. ایران

^۲. دانشیار دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران

^۳. دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، گروه روان شناسی، رودهن، ایران.

sub-Scales, mother involvement (0.76), mother autonomy (0.80), mother warmth (0.82), father involvement (0.77), father autonomy (0.78), father warmth (0.81), which are indicating generally acceptable instruments with internal consistency coefficients. Also ANOVA test results comparing boys and girls showed, boys perceived better than girls perception ($p < 0.01$).

Keyword: Students' perceptions of classroom activities, interest, enjoy, choice, challenge exploratory and confirmatory factor analyses

۶۴/۹۳ درصد از واریانس را تبیین می‌کنند. ضرایب اعتبار همسانی درونی برای خرده مقیاس‌های درگیری مادر (۰/۷۶)، خودمختاری مادر (۰/۸۰)، گرمی مادر (۰/۸۲)، درگیری پدر (۰/۷۷)، خودمختاری پدر (۰/۷۸)، گرمی پدر (۰/۸۱) و در کل پرسشنامه ۰/۹۴ به دست آمده است. همچنین نتایج آزمون تحلیل واریانس یک راهه در مقایسه دختران و پسران نشان داد، ادراک پسران از شیوه‌های تربیتی والدین شان، بهتر از ادراک دختران است ($P < 0.01$).

واژگان کلیدی: ادراک نوجوانان، شیوه‌های تربیتی والدین، درگیری، گرمی، خودمختاری، تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی

مقدمه

نظریه پردازان شناختی- اجتماعی (بندورا^۱، ۱۹۸۶)، فرهنگی- اجتماعی (ویگوتسکی، ۱۹۶۲، ۱۹۷۸) و خودتعیین گری (دسی و ریان^۲، ۱۹۹۱، ۱۹۸۵؛ دسی و همکاران، ۱۹۹۵) بیش از هر نظریه پردازی، بر تأثیر عوامل محیطی یا بافت اجتماعی- فرهنگی بر رفتار کودکان و نوجوانان تأکید دارند و معتقدند بعضی از محیط های اجتماعی تسهیل کننده و بعضی دیگر بازدارنده رشد آنان است.

طبق نظریه خودتعیین گری و ارزیابی شناختی آن است که عوامل بافتی و محیط اجتماعی با ارضای نیازهای روانشناختی فطری که شامل سه نیاز خودمختاری، شایستگی و احساس تعلق است، می توانند در ایجاد و حفظ انگیزش درونی، درونی سازی ارزش های اجتماعی و یکپارچه سازی تنظیمات رفتاری کودکان و نوجوانان مؤثر واقع شوند (دسی و ریان، ۱۹۸۵). مهمترین محیطی که می تواند حامی این نیازهای فطری باشد، خانواده است (گروولنیک و ریان، ۱۹۹۷؛ ریان و دسی، ۲۰۰۰). نتایج تحقیقات در حوزه خانواده نشان داده است، زمینه خانوادگی و سبک تربیتی والدین در رشد و تحول شناختی، عاطفی، هیجانی و اجتماعی کودکان تأثیرگذار است (گروولنیک و ریان، ۱۹۸۹؛ ریان و کانل، ۱۹۸۹؛ گروولنیک، دسی و ریان، ۱۹۹۷). تاکنون در زمینه تأثیر والدین بر رشد شناختی، اجتماعی و عاطفی-هیجانی فرزندان پژوهش های بسیاری انجام شده است. بیشتر پژوهش ها به بررسی اثر تحصیلات والدین، موقعیت اقتصادی- اجتماعی و شغل آنها بر تربیت فرزندان پرداخته اند. اما تحقیقات جدید بیشتر تأثیر سبک های تربیتی والدین بر رشد و تحول فرزندان را بررسی کرده اند. علاوه بر این، نگاه ما به آثار خانواده ریشه، در دیدگاه پدیدارشناسانه فرزندان از محیط اجتماعی خانواده دارد، به همین علت، ادراک نوجوانان از شیوه تعامل آنها مهم است نه آنچه که واقعاً در محیط اجتماعی و روانی- عاطفی خانواده اتفاق می افتد.

نظریه پردازان خودتعیین گری (گروولنیک و ریان، ۱۹۸۹؛ ریان و کانل، ۱۹۸۹؛ گروولنیک، دسی و ریان، ۱۹۹۷) در مطالعات خود الگوهای تربیتی متفاوتی را معرفی کرده اند. از جمله، ریان و کانل (۱۹۸۹)، مؤلفه های ادراک محیط خانواده را، ادراک کنترل، کفایت ادراک شده و خودپیروی نسبی می دانند. آنها معتقدند که ادراک محیط خانواده منبع مهمی در ایجاد پیامدهای انگیزشی، شناختی و عملکردی است. گروولنیک و ریان (۱۹۸۹)، در مطالعات خود نشان دادند، ادراک محیط خانوادگی شامل سه مؤلفه حمایت خودمختاری ساختار خانواده و درگیری والدین است. همچنین در پژوهشی دیگر گروولنیک، دسی و ریان (۱۹۹۷)، چهار مؤلفه درگیری گرمی، حمایت از خودمختاری و ساختار را در ادراک فرزندان از والدین شناسایی کردند. پژوهش حاضر از میان این الگوها، الگوی گروولنیک، دسی و ریان (۱۹۹۷) را به کار می گیرد که با فعالیت های آموزشگاهی ارتباط بیشتری

-
1. Bandura
  2. Deci & Ryan

دارد. آشکار است این نظریه ها بیش از هر چیزی به خود تعیین گری و ساز و کارهای ایجاد کننده آن اهمیت می دهند. ادراکات خانوادگی در این نظریه ها از سازه ها و مفاهیمی تشکیل شده است که مورد تأکید نظریه خودتعیین گری است. این مفاهیم از ادراک فرزندان در تعامل با والدینشان شکل می گیرد که عبارتند از:

ادراک حمایت از خودمختاری^۱ به شیوه ای از تعامل والدین و فرزندان اشاره دارد که از طریق آن فرزندان می توانند به طور مستقل مسائل خود را حل کنند، انتخاب گر باشند و در تصمیم گیری ها شرکت کنند. این والدین سعی می کنند کنترل و اعمال قدرت را به حداقل ممکن برسانند و توجه به دیدگاه فرزندان برای آنان ارزشمند است (گرولنیک و ریان، ۱۹۸۹؛ گرولنیک و همکاران، ۱۹۹۷). بسیاری از تحقیقات نشان دادند، والدینی که حامی خودمختاری فرزندانشان هستند و به آنها اجازه می دهند در تصمیم گیری های مربوط به خود شرکت کنند و مسائل خود را به طور مستقل حل کنند، در فرزندانشان ادراک حمایت از خودمختاری به وجود می آورند که این ادراک به افزایش انگیزش درونی، یادگیری خودتنظیم و درگیری و پیشرفت تحصیلی در فرزندانشان منجر می شود (گرولنیک و ریان، ۱۹۸۹؛ گیزنبورگ و برونستاین، ۱۹۹۳؛ گرولنیک، ریان و دسی، ۱۹۹۷؛ ریان و دسی، ۲۰۰۰؛ استرایت و همکاران ۲۰۰۱؛ کارشکی، ۱۳۸۷؛ تنها، ۱۳۸۷؛ باباخانی، ۱۳۹۰؛ مرید زاده، ۱۳۹۲). برعکس نبود توافق بین نوجوانان و والدین در مورد کنترل و استقلال می تواند باعث ایجاد تعارض شود (برنت^۲، ۲۰۰۷). همچنین توجه کم به فعالیت های تحصیلی فرزندان و تأیید نکردن رفتارهای مستقلانه سبب بروز مشکلات تحصیلی در دانش آموزان می شود (راتل، گای، لارسو و سنکال^۳، ۲۰۱۴). نتایج مطالعه فی، بنسون و پومرننتس^۴ (۲۰۱۳) حاکی از آن بود که روش مهارگری مادر موجب کاهش درگیری تحصیلی می شود.

ادراک درگیری^۵ به فرصت هایی اشاره دارد که والدین با فرزندانشان در ارتباط هستند و در فعالیت های مورد علاقه فرزندانشان مشارکت می کنند و وقت بیشتری برای تربیت فرزندان خود اختصاص می دهند (گرولنیک و ریان، ۱۹۸۹؛ گرولنیک و همکاران، ۱۹۹۷). نتایج پژوهش ها نشان می دهند، ادراک درگیری در نوجوانان باعث احساس کفایت بیشتر، ادراک کنترل بیشتر و جهت گیری انگیزشی خودپیرو^۶ در آنان می شود. انگیزه بیشتری برای تلاش و پیشرفت پیدا می کنند و در ایجاد رابطه صمیمی آنان با والدینشان مؤثر است (گرولنیک و ریان، ۱۹۸۹؛ گرولنیک و همکاران، ۱۹۹۷). نتایج بسیاری از تحقیقات نشان داده است، درگیری والدین به عنوان شکلی از سرمایه اجتماعی بر پیامدهای تحصیلی و رفتاری فرزندان مؤثر است (مک نیل، ۱۹۹۹؛ کوپرمینک و همکاران، ۲۰۰۷؛ سالیوان و همکاران، ۲۰۰۹). در این راستا، باباخانی (۱۳۹۰) در تحقیق خود نشان

1. Autonomy Support

2. Berent

3. Routel, Guy, Larso & Senkal

4. Fi, Benson & Pomerents

5. involvement perception

6. Autonomous motivational orientation

داد، ادراک درگیری والدین در فعالیت های نوجوانان به احساس تعلق به مدرسه و جنبه های انگیزشی، شناختی، رفتاری و مدیریتی در یادگیری خودتنظیم منجر می شود. ادراک گرمی^۱ به میزان پذیرش فرزندان از جانب والدین و روابط گرم و صمیمی والدین و فرزندان اشاره دارد. والدین گرم و پاسخگو، والدینی حساس، متوجه، مشوق، استوار و صمیمی هستند. گرمی والدین، علاقه، محبت و ارزیابی مثبت فرزندان از والدینشان را سبب می شود (لانگ و همکاران،^۲ ۲۰۰۴). والدینی که فرزندان خود را بدون شرط می پذیرند و با آنها روابط گرم، صمیمی و استواری دارند در فرزندانشان ادراک مثبتی از تعامل به وجود می آورند و باعث افزایش ادراک شایستگی، انگیزش و سازگاری تحصیلی، خودتنظیمی و پیشرفت آنان می شوند (گروولنیک و ریان،^۳ ۱۹۸۹؛ گروولنیک، ریان و دسی، ۱۹۹۷؛ جیمرسون،^۴ ۲۰۰۰؛ لانگ و همکاران، ۲۰۰۴؛ یان و کاسم،^۵ ۲۰۰۸؛ کارشکی، ۱۳۸۷؛ تنها، ۱۳۸۷). در همین زمینه باباخانی (۱۳۹۰) نشان داد، ادراک رابطه عاطفی و گرم از والدین به احساس تعلق به مدرسه و جنبه های انگیزشی، شناختی، رفتاری و مدیریتی در یادگیری خودتنظیم منجر می شود.

براساس ادراک فرزندان از شیوه های تربیتی، پژوهشگران سبک های تربیتی متفاوتی را معرفی می کنند. از جمله: بامریند سه سبک فرزندپروری مستبد^۶، آسان گیر^۷ و مقتدر^۸ را معرفی می کند که این سه سبک در دو مؤلفه گرمی و کنترل والدین که معرف ادراک گرمی و ادراک خودمختاری در فرزندان است متفاوت است (دو ویری و همکاران،^۹ ۲۰۰۶). در سبک مستبد، فرزندان نادیده گرفته می شوند، کنترل والدین بر رفتار آنها شدید است و والدین معمولاً خواستار تبعیت بدون چون و چرا هستند و کمتر روابط گرم و حمایت کننده ای با فرزندان خود دارند. اما برعکس، در سبک آسان گیر، والدین از خودمختاری فرزندان حمایت می کنند و اجازه می دهند فرزندان خود تصمیم گیرنده، آغازگر و انتخاب کننده باشند. اما چون معیار و قوانینی برای رفتار فرزندان وجود ندارد نظارت بر فعالیت های آنها نه توسط خودشان و نه توسط والدینشان صورت نمی گیرد. در سبک مقتدر، والدین به فرزندان خود توجه و بر رفتارهای آنها نظارت دارند. فرزندان چنین خانواده هایی از حمایت عاطفی و روابط گرم و صمیمی برخوردارند. بنابراین ادراک حمایت گری، خودمختاری و گرمی در فرزندان والدین مقتدر بیشتر رایج است (دو ویری و همکاران، ۲۰۰۶). شفر (۱۹۹۳؛ به نقل از تنهای رشوانلو، ۱۳۸۷) با مطرح کردن ابعاد گرمی در مقابل سردی و آزادی در مقابل کنترل، در مورد روابط والدین با فرزندان چهار سبک فرزندپروری را معرفی کرده است که شامل: والدین مهربان و دموکرات، والدین مهربان و محدودکننده، والدین متخاصم و محدودکننده، والدین متخاصم و دموکرات است.

1. Perception warmly

2. Loung & et al

3. Grolenic & Ryan

4. Jimerson

5. Yan & Kasem

6. Authoritarian parenting style

7. Permissive parenting style

8. Authoritative parenting style

9. Dwairy & et al

در بیشتر مطالعاتی که در داخل و خارج از ایران انجام شده است شیوه های تربیتی والدین با به عبارت دیگر سبک های فرزندپروری، براساس پرسشنامه هایی بوده است که والدین پاسخگوی سؤال ها بوده اند. بنابراین نه تنها به صحت پاسخگویی آنها نمی توان اطمینان حاصل کرد، بلکه پاسخگویی آنها به سؤال های پرسشنامه، براساس ادراک خود والدین از شیوه های تربیتی شان بوده است در حالی که رفتار فرزندان براساس ادراک خود آنها شکل می گیرد. پس آنچه مهم است ادراک نوجوانان از نحوه تعامل والدینشان با آنان است. بنابراین برای این منظور بایستی پرسشنامه ای ساخته و یا هنجاریابی می شد. این مطالعه، با این اهداف به بررسی ویژگی های روان سنجی و هنجاریابی پرسشنامه ادراک نوجوانان از شیوه های تربیتی و نحوه تعامل والدین (POPS) که توسط گرولنیک و همکاران (۱۹۹۷) تدوین شده، پرداخته است، که نتایج آن در این مقاله گزارش می شود.

روش پژوهش

جامعه و نمونه پژوهش

جامعه پژوهش شامل دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانی است که در رشته های نظری (ادبیات و علوم انسانی، علوم تجربی و ریاضی و فیزیک) در دبیرستان های دولتی شهر تهران مشغول به تحصیل بودند.

در اجرای نمونه گیری به روش خوشه ای، ابتدا از هر محدوده جغرافیایی شهر تهران (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز)، با توجه به اطلاعات راهنما در شهرداری، یک ناحیه به صورت تصادفی انتخاب شد. با استفاده از دفترچه راهنمای مدارس آموزش و پرورش نواحی انتخاب شده (۴، ۵، ۱، ۲۰ و ۷) از هر ناحیه، یک دبیرستان دخترانه و یک دبیرستان پسرانه به صورت تصادفی انتخاب شد. در هر دبیرستان از هر رشته تحصیلی (علوم انسانی، علوم تجربی و ریاضی و فیزیک) دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد. در مجموع ۱۲۰۰ نفر انتخاب شد. پس از جمع آوری پرسشنامه ها و جداسازی پرسشنامه های مخدوش در نهایت ۸۰۸ پرسشنامه باقی ماند که مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. فراوانی و درصد افراد نمونه به تفکیک نواحی آموزشی و جنسیت در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول (۱) فراوانی و درصد آزمودنی ها به تفکیک ناحیه آموزشی و جنس

ناحیه	گروه ها	دختر		پسر		کل
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۱	۸۵	۲۰/۸۳	۷۸	۱۹/۵	۱۶۳	۲۰/۱۷
۴	۹۰	۲۲/۰۵	۸۳	۲۰/۷۵	۱۷۳	۲۱/۴۰
۵	۷۲	۱۷/۶۵	۸۷	۲۱/۷۵	۱۷۹	۲۲/۱۵
۱۳	۸۲	۲۰/۰۹	۷۲	۱۸	۱۵۴	۱۹/۰۵
۲۰	۷۹	۱۹/۳۶	۸۰	۲۰	۱۵۹	۱۹/۶۸
کل	۴۰۸	۵۰/۵	۴۰۰	۴۹/۵	۸۰۸	۱۰۰

براساس جدول (۱)، فراوانی دانش آموزان دختر در مناطق پنجگانه منتخب، ۴۰۸ نفر است که حدود ۵۰/۵ درصد کل افراد نمونه را در بر می گیرد. همچنین فراوانی دانش آموزان پسر در همین مناطق ۴۰۰ نفر و حدود ۴۹/۵ درصد کل افراد نمونه است. با مقایسه تعداد دختران و پسران مشاهده می شود تفاوت چشمگیری در تعداد آنها وجود ندارد و می توان تفاوت های جنسیتی را در متغیرهای مشاهده شده بررسی کرد.

ابزار پژوهش

- پرسشنامه ادراک نوجوانان از شیوه های تربیتی والدین (POPS) ادراک نوجوانان از شیوه های تربیتی والدین با مقیاس ادراک از والدین که توسط گروولنیک و همکاران (۱۹۹۷) تدوین شده است، مورد سنجش قرار گرفت. این مقیاس دارای دو نسخه کودکان و دانشجویان کالج است. در این پژوهش از نسخه دوم استفاده شد که متناسب با سال های نوجوانی طراحی شده است. این مقیاس ۴۲ سؤال دارد که ۲۱ سؤال آن مربوط به مادر و ۲۱ سؤال مربوط به پدر است. سؤال ها در دو نیمه برای پدر و مادر تکرار شده اند. آزمودنی ها براساس یک لیکرت ۷ درجه ای، میزان موافقت و مخالفت خود را با هر سؤال گزارش می کنند. در این پیوستار عدد ۷ موافقت کامل و عدد ۱ مخالفت کامل و عدد ۴ حد وسط را نشان می دهد. با توجه به متفاوت بودن ساختار و سبک تربیتی خانواده ها در ایران و بافت مورد مطالعه گروولنیک و همکاران (۱۹۹۷) ساختار عاملی این مقیاس در مطالعه حاضر مجدداً بررسی و ارزیابی شد.

یافته های پژوهش

روایی پرسشنامه ادراک از شیوه های تربیتی والدین (POPS)

در بررسی روایی سازه از دو رویکرد تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی با نرم افزار اس پی اس و لیزرل استفاده شد. در تحلیل عاملی اکتشافی در آغاز نتایج دو آزمون کیزر مایر الکین ($KMO=0/91$) و کرویت بارلت برابر با $8/24$ قابلیت ماده های مقیاس را برای انجام دادن تحلیل عاملی ها تأیید کردند ($P<0/0001$).

به منظور تحلیل عاملی از روش مؤلفه های اصلی و برای چرخش عامل ها از چرخش متعامد واریماکس استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که این ابزار متشکل از شش عامل است. که مجموعاً $64/93$ درصد از واریانس را تبیین می کند. که این نتایج با نتایج مطالعات گرولنیک و همکاران (۱۹۹۷) همخوان است (جدول ۲).

جدول (۲) خلاصه تحلیل عاملی اکتشافی مقیاس ادراک از والدین

شاخص ها	ارزش ویژه	درصد واریانس تبیین شده	درصد تراکمی واریانس تبیین شده	عامل ها
درگیری مادر	۹/۴۶	۲۲/۵۴	۲۲/۵۴	
خودمختاری مادر	۳/۳۹	۸/۰۷	۳۰/۶۱	
گرمی مادر	۳/۱۶	۷/۵۲	۳۸/۱۳	
درگیری پدر	۶/۳۰	۱۵/۰۴	۵۳/۱۷	
خودمختاری پدر	۲/۷۲	۶/۴۸	۵۹/۶۵	
گرمی پدر	۲/۲۱	۵/۲۸	۶۴/۹۳	

علاوه بر تحلیل عاملی اکتشافی، شاخص های برازش مناسب در تحلیل عاملی تأییدی نیز وجود شش عامل زیر را تأیید کرده اند:

در بررسی شاخص های برازش الگو در تحلیل عاملی تأییدی، مقدار مجذور کای برای این مدل با درجه آزادی 804 برابر با $2181/4$ و نسبت مجذور کای به درجه آزادی برابر با $2/71$ است که مؤید برازندگی خوب مدل است. همچنین شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) برابر با $0/92$ شاخص (GFI)، $0/95$ و شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (AGFI) برابر است با $0/94$ ، چون این شاخص ها به یک نزدیک هستند برازش مناسبی بین مدل و داده های مشاهده شده را نشان می دهند.

شاخص جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) برابر با ۰/۰۷۷ است که نشان دهنده خطاهای معقولی برای تقریب در جامعه است و برازندگی مدل را با داده ها تأیید می کند. شاخص ریشه میانگین مجذور پس ماند (RMR) برابر با ۰/۰۷ است که بیانگر خطای اندک مدل و برازش قابل قبول آن است (جدول ۳).

جدول (۳) شاخص های برازش الگوهای تحلیل عاملی تأییدی مقیاس ادراک از والدین

مقیاس	χ^2	Df	χ^2/df	CFI	GFI	AGFI	RMSEA	RMR
POPS	۲۱۸۱/۴	۸۰۴	۲/۷۱	۰/۹۲	۰/۹۵	۰/۹۴	۰/۰۷۷	۰/۰۷

در جدول (۴) عامل ها و سؤال های پرسشنامه ارائه شده است. که شامل: درگیری مادر (۶ سؤال)، درگیری پدر (۶ سؤال)؛ حمایت از خودمختاری مادر (۹ سؤال)، حمایت از خودمختاری پدر (۹ سؤال)؛ گرمی مادر (۶ سؤال) و گرمی پدر (۶ سؤال).

جدول (۴) عامل ها و تعداد سؤال های مقیاس ادراک از والدین

عامل ها	تعداد سؤال ها	سؤال های تشکیل شده
درگیری مادر	۶	۱۸،۱۵،۱۲،۹،۶،۳
حمایت از خودمختاری مادر	۹	۲۱،۱۹،۱۷،۱۴،۱۱،۸،۵،۲،۱
گرمی مادر	۶	۲۰،۱۶،۱۳،۱۰،۷،۴
درگیری پدر	۶	۳۹،۳۶،۳۳،۳۰،۲۷،۲۴
حمایت از خودمختاری پدر	۹	۴۲،۴۰،۳۸،۳۵،۳۲،۲۹،۲۶،۲۳،۲۲
گرمی پدر	۶	۴۱،۳۷،۳۴،۳۱،۲۸،۲۵

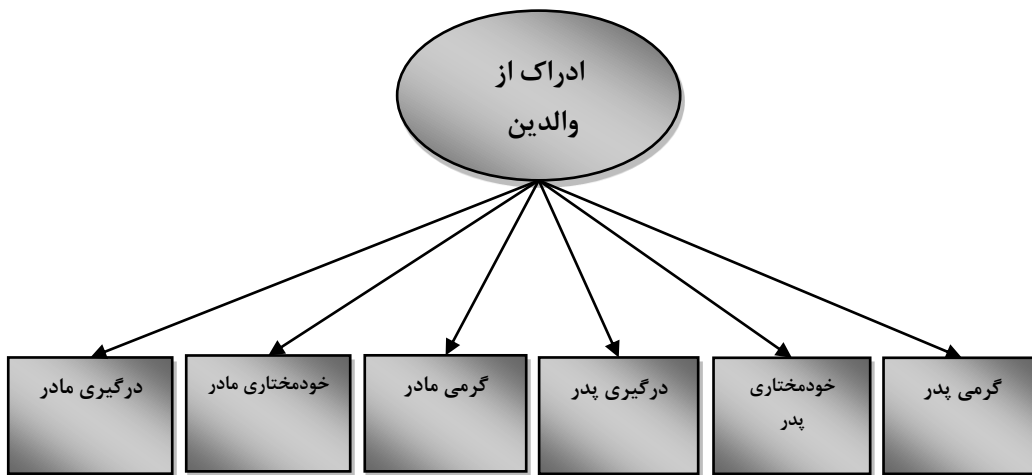
جدول (۵) پارامترهای الگوی اندازه گیری مقیاس ادراک از والدین را در تحلیل عاملی تأییدی نشان می دهد. دامنه بارهای عاملی استاندارد شده برای درگیری مادر (۰/۷۴-۰/۵۱)، خودمختاری مادر (۰/۷۹-۰/۱۴)، گرمی مادر (۰/۷۸-۰/۶۳) درگیری پدر (۰/۸۱-۰/۴۶)، خودمختاری پدر (۰/۹۹-۰/۱۵) و گرمی پدر (۰/۸۳-۰/۶۲) است. همه مقادیر t بزرگ تر از دو است بنابراین سهم متغیرهای مشاهده شده در اندازه گیری متغیرهای نهفته معنی داری است.

جدول (۵) پارامترهای الگوی اندازه گیری ادراک از والدین در تحلیل عاملی تأییدی

مقدار T	خطای معیار	ضریب تعیین R2	ضریب استاندارد مسیر β	ضریب مسیر B	برآوردها سؤال ها
۲۱/۰۷	۰/۰۳	۰/۵۴	۰/۷۴	۰/۷۴	۳- مادرم به دنبال فرصتی است که با من صحبت کند.
۱۲/۰۲	۰/۰۵	۰/۴۱	۰/۶۴	۰/۶۴	۶- به نظر می رسد مادرم اغلب در مورد من فکر نمی کند.
۱۶/۸۳	۰/۰۴	۰/۴۵	۰/۶۷	۰/۶۷	۹- مادرم وقت کمی را با من می گذراند.
۸/۲۵	۰/۰۶	۰/۲۶	۰/۵۱	۰/۵۱	۱۲- به نظر می رسد مادرم خیلی به من توجه می کند.
۱۰/۵۶	۰/۰۵	۰/۳۱	۰/۵۶	۰/۵۶	۱۵- مادرم خیلی خودش را درگیر فعالیت های مورد علاقه من نمی کند.
۱۴/۱۷	۰/۰۵	۰/۴۸	۰/۶۹	۰/۶۹	۱۸- مادرم برای کمک کردن به من وقت و انرژی زیادی صرف می کند.
۲۱/۷۷	۰/۰۳	۰/۵۶	۰/۷۵	۰/۷۵	۱- به نظر می رسد مادرم از احساس من در مورد بعضی چیزها آگاه است.
۲/۰۶	۰/۰۷	۰/۰۲	۰/۱۴	۰/۱۴	۲- مادرم سعی می کند به من بگوید چگونه زندگی ام را پیش ببرم.
۱۴/۲۵	۰/۰۴	۰/۴۰	۰/۶۳	۰/۶۳	۵- مادرم تا جایی که ممکن است به من اجازه می دهد تا آنچه را که می خواهم انجام دهم، انتخاب کنم.
۲۵/۸۱	۰/۰۳	۰/۶۳	۰/۷۹	۰/۷۹	۸- وقتی که با مشکلی روبرو می شوم، مادرم به نظر من توجه می کند.
۱۴/۶۱	۰/۰۴	۰/۴۳	۰/۶۶	۰/۶۶	۱۱- مادرم به من اجازه می دهد که در مورد کارهای مربوط به خودم تصمیم بگیرم.
۱۴/۲۹	۰/۰۴	۰/۳۸	۰/۶۲	۰/۶۲	۱۴- مادرم اصرار دارد که من کارهایم را به روش او انجام دهم.
۱۵/۶۲	۰/۰۴	۰/۴۲	۰/۶۵	۰/۶۵	۱۷- مادرم همیشه می خواهد به مسائل از دید من نگاه کند. (خودش را جای من می گذارد).
۲۹/۱۷	۰/۰۳	۰/۵۶	۰/۷۵	۰/۷۵	۱۹- مادرم در راه رسیدن به هدف به من کمک می کند.
۵/۴۶	۰/۰۷	۰/۱۳	۰/۳۶	۰/۳۶	۲۱- مادرم به بسیاری از نیازهای من خیلی حساس نیست.
۱۹/۴۷	۰/۰۴	۰/۵۹	۰/۷۷	۰/۷۷	۴- مادرم مرا همانگونه که هستم، می پذیرد و دوست دارد.
۱۳/۹۷	۰/۰۴	۰/۳۹	۰/۶۳	۰/۶۳	۷- مادرم آشکارا عشق و علاقه اش به من را، نشان می دهد.
۱۷/۷۲	۰/۰۴	۰/۴۷	۰/۶۹	۰/۶۹	۱۰- مادرم حس خاصی در من ایجاد می کند.
۱۵/۵۳	۰/۰۴	۰/۴۸	۰/۷۰	۰/۷۰	۱۳- اغلب مادرم مرا نمی پذیرد و تایید نمی کند.
۱۹/۸۸	۰/۰۴	۰/۶۱	۰/۷۸	۰/۷۸	۱۶- مادرم از دیدن من خیلی خوشحال می شود.
۲۲/۲۹	۰/۰۳	۰/۵۹	۰/۷۷	۰/۷۷	۲۰- به نظر می رسد مادرم امید چندانی به من ندارد.
۲۴/۸۹	۰/۰۳	۰/۵۷	۰/۷۶	۰/۷۶	۲۴- پدرم به دنبال فرصتی است که با من صحبت کند.
۱۵/۲۵	۰/۰۵	۰/۵۲	۰/۷۲	۰/۷۲	۲۷- به نظر می رسد پدرم اغلب در مورد من فکر نمی کند.
۱۶/۵۵	۰/۰۴	۰/۴۶	۰/۶۸	۰/۶۸	۳۰- پدرم وقت کمی را با من می گذراند.
۷/۶۰	۰/۰۶	۰/۲۱	۰/۴۶	۰/۴۶	۳۳- به نظر می رسد پدرم خیلی به من توجه می کند.
۸/۲۹	۰/۰۶	۰/۲۴	۰/۴۹	۰/۴۹	۳۶- پدرم خیلی خودش را درگیر فعالیت های مورد علاقه من نمی کند.
۳۲/۸۹	۰/۰۲	۰/۶۶	۰/۸۱	۰/۸۱	۳۹- پدرم برای کمک کردن به من وقت و انرژی زیادی صرف می کند.
۲۰/۰۳	۰/۰۴	۰/۵۳	۰/۷۳	۰/۷۳	۲۲- مادرم به بسیاری از نیازهای من خیلی حساس نیست.
۲/۰۷	۰/۰۷	۰/۰۲	۰/۱۵	۰/۱۵	۲۳- پدرم سعی می کند به من بگوید چگونه زندگی ام را پیش ببرم.
۱۷/۰۷	۰/۰۴	۰/۴۸	۰/۶۹	۰/۶۹	۲۶- پدرم تا جایی که ممکن است به من اجازه می دهد تا آنچه را که می خواهم انجام دهم، انتخاب کنم.
۴۷/۹۹	۰/۰۲	۰/۸۱	۰/۹۰	۰/۹۰	۲۹- وقتی که با مشکلی روبرو می شوم، پدرم به نظر من توجه می کند.
۱۹/۰۱	۰/۰۴	۰/۵۲	۰/۷۲	۰/۷۲	۳۲- پدرم به من اجازه می دهد که در مورد کارهای مربوط به خودم تصمیم بگیرم.

۹/۹۱	۰/۰۵	۰/۲۷	۰/۵۲	۰/۵۲	۳۵- پدرم اصرار دارد که من کارهایم را به روش او انجام دهم. -
۱۷/۹۷	۰/۰۴	۰/۴۳	۰/۶۶	۰/۶۶	۳۸- پدرم همیشه می خواهد به مسائل از دید من نگاه کند. (خودش را جای من می گذارد).
۱۲/۵۳	۰/۰۵	۰/۳۷	۰/۶۱	۰/۶۱	۴۰- پدرم در راه رسیدن به هدف به من کمک می کند.
۵/۸۴	۰/۰۷	۰/۱۵	۰/۳۸	۰/۳۸	۴۲- پدرم به بسیاری از نیازهای من خیلی حساس نیست.
۱۷/۸۴	۰/۰۴	۰/۵۷	۰/۷۶	۰/۷۶	۲۵- پدرم مرا همانگونه که هستم، می پذیرد و دوست دارد.
۱۷/۲۱	۰/۰۴	۰/۴۸	۰/۷۰	۰/۷۰	۲۸- پدرم آشکارا عشق و علاقه اش به من را، نشان می دهد.
۲۸/۸۵	۰/۰۳	۰/۶۹	۰/۸۳	۰/۸۳	۳۱- پدرم حس خاصی در من ایجاد می کند.
۱۲/۵۴	۰/۰۵	۰/۳۸	۰/۶۲	۰/۶۲	۳۴- اغلب پدرم مرا نمی پذیرد و تایید نمی کند.
۱۹/۳۹	۰/۰۴	۰/۵۸	۰/۷۶	۰/۷۶	۳۷- پدرم از دیدن من خیلی خوشحال می شود.
۱۶/۸۵	۰/۰۴	۰/۵۳	۰/۷۳	۰/۷۳	۴۱- به نظر می رسد پدرم امید چندانی به من ندارد.

همچنین شکل (۱)، عوامل یا مؤلفه های پرسشنامه ادراک از شیوه های تربیتی والدین را به خوبی نشان می دهد.

شکل (۱) متغیرهای مشاهده شده متغیر نهفته ادراک از والدین

جدول (۶) نیز معنی داری و میزان همبستگی بین عامل های مقیاس ادراک از والدین را نشان می دهد. ضرایب نشان می دهد بین عوامل تشکیل دهنده مقیاس، همبستگی معنی داری در سطوح ۹۵ و ۹۹ درصد وجود دارد.

جدول (۶) همبستگی بین عامل های مقیاس ادراک از والدین

درگیری مادر	خودمختاری مادر	گرمی مادر	درگیری پدر	درگیری پدر	درگیری پدر
۱					
۰/۸۹***	۱				
۰/۹۰***	۰/۹۳***	۱			
۰/۶۲***	۰/۴۹**	۰/۵۴**	۱		
۰/۵۶***	۰/۶۵***	۰/۶۰***	۰/۸۹***	۱	
۰/۶۱***	۰/۵۶***	۰/۷۶***	۰/۸۵***	۰/۸۷***	۱

** P < ۰/۰۱   * P < ۰/۰۵

بیشترین ضریب همبستگی به رابطه عوامل ادراک خودمختاری مادر و گرمی مادر (۰/۹۳) و کمترین ضریب مربوط به رابطه عوامل ادراک درگیری پدر و خودمختاری مادر (۰/۷۳) می شود.

اعتبار پرسشنامه ادراک از شیوه های تربیتی والدین (POPS)

در این پژوهش ضرایب اعتبار همسانی درونی برای خرده مقیاس های درگیری مادر (۰/۷۶)، خودمختاری مادر (۰/۸۰)، گرمی مادر (۰/۸۲)، درگیری پدر (۰/۷۷)، خودمختاری پدر (۰/۷۸)، گرمی پدر (۰/۸۱) و در کل پرسشنامه ۰/۹۴ به دست آمده است. ضریب اعتبار مقیاس توسط گرونییک و همکاران (۱۹۹۷) در منبع اصلی بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۶؛ کارشکی (۱۳۸۷) بین ۰/۶۴ تا ۰/۸۳ و تنهای رشوانلو (۱۳۸۷) بین ۰/۸۲ تا ۰/۹۳ گزارش شده است، که در کل ضرایب قابل قبولی است و همسانی درونی ابزار را نشان می دهد.

جدول (۷) ضرایب اعتبار مقیاس ادراک از والدین (POPS)

مقیاس	درگیری مادر	خودمختاری مادر	گرمی مادر	درگیری پدر	خودمختاری پدر	گرمی پدر	کل
اعتبار	۰/۷۶	۰/۸۰	۰/۸۲	۰/۷۷	۰/۷۸	۰/۸۱	۰/۹۴

شاخص های توصیفی مؤلفه های ادراک نوجوانان از شیوه های تربیتی والدین

شاخص های توصیفی، متغیرهای مشاهده شده به تفکیک جنسیت در جدول (۸) ارائه می شود.

جدول ۸: شاخص های توصیفی عامل های ادراک از والدین به تفکیک جنسیت

متغیرها	گروه ها	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره
درگیری مادر	دختر	۲۵/۹۵	۶/۴۰	۱۰	۴۲
	پسر	۲۷/۹۴	۷/۲۳	۷	۴۲
خودمختاری مادر	کل	۲۶/۹۴	۶/۹	۷	۴۲
	دختر	۳۷	۹	۱۵	۶۲
	پسر	۴۰	۱۰	۱۰	۶۱
	کل	۳۸/۵۰	۹/۶	۱۰	۶۲
گرمی مادر	دختر	۲۴/۸۲	۷/۸	۹	۴۲
	پسر	۲۸/۶۳	۹/۰۸	۶	۴۲
درگیری پدر	کل	۲۶/۷۲	۸/۶۶	۶	۴۲
	دختر	۲۴/۷۴	۵/۹۷	۶	۴۲
	پسر	۲۵/۸۳	۶/۸۴	۷	۴۱
	کل	۲۵/۲۸	۶/۴۳	۶	۴۲
خودمختاری پدر	دختر	۳۶/۲۰	۸/۹۵	۱۱	۶۲
	پسر	۳۹/۱۱	۹/۹۷	۱۲	۶۱
گرمی پدر	کل	۳۷/۶۵	۹/۶	۱۱	۶۲
	دختر	۲۳/۷۴	۸/۱۶	۶	۴۲
	پسر	۲۷/۸۲	۹/۵۲	۶	۴۲
	کل	۲۵/۷۶	۹/۰۸	۶	۴۲

همچنین به منظور بررسی تفاوت عملکرد آزمودنی های دختر و پسر در تمامی متغیرهای مشاهده شده، آزمون تحلیل واریانس یک راهه اجرا شد، که نتایج آن در جدول (۹) مشاهده می شود.

جدول (۹) نتایج آزمون تحلیل واریانس در بررسی معنی دار تفاوت عملکرد دختران و پسران گروه نمونه در عامل های ادراک والدین

متغیرها	منابع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	واریانس	مقدار F	معناداری
درگیری مادر	بین گروهی	۷۶۵	۱	۱۶۷۸/۲	۱۶/۳۹	۰/۰۰۰
	درونگروهی	۳۶۲۶۱	۸۰۶	۸۹/۸		
	کل	۳۷۰۲۶	۸۰۷			
خودمختاری مادر	بین گروهی	۱۶۷۸/۲	۱	۱۶۷۸/۲	۱۸/۶۸	۰/۰۰۰
	درونگروهی	۶۸۷۰۹/۵	۸۰۶	۸۹/۸		
	کل	۸۰۳۸۷/۷	۸۰۷			
گرمی مادر	بین گروهی	۲۸۲۰/۵	۱	۲۸۲۰/۶	۳۹/۴	۰/۰۰۰
	درونگروهی	۵۵۴۰۶/۳	۸۰۶	۷۱/۶		
	کل	۵۸۲۲۶/۹	۸۰۷			
درگیری پدر	بین گروهی	۲۲۶	۱	۲۲۶	۵/۴۸	۰/۰۱۹
	درونگروهی	۳۱۵۳۳	۸۰۶	۴۲		
	کل	۳۱۷۵۹	۸۰۷			
خودمختاری پدر	بین گروهی	۱۶۰۸/۸	۱	۱۶۰۴/۸	۱۸/۸۷	۰/۰۰۰
	درونگروهی	۶۷۹۷۲/۷	۸۰۶	۸۹/۸		
	کل	۶۲۵۲۴/۷	۸۰۷			
گرمی پدر	بین گروهی	۳۱۴۹/۹	۱	۳۱۴۹/۹	۴۰/۱	۰/۰۰۰
	درونگروهی	۵۹۳۷۴/۸	۸۰۶	۷۸/۵۳		
	کل	۶۲۵۲۴/۷	۸۰۷			

میانگین عملکرد دختران و پسران در کل مؤلفه های ادراک از شیوه های تربیتی والدین (ادراک از درگیری مادر، خودمختاری مادر، گرمی مادر، درگیری پدر، خودمختاری پدر و گرمی پدر) در سطح $P < 0/01$ متفاوت است. در تمامی مؤلفه های ادراک از شیوه های تربیتی والدین میانگین نمره ها در پسران بیشتر از دختران است و نشان می دهد پسران در مقایسه با دختران ادراک بهتری از شیوه های تربیتی والدین خود یا رفتار والدین خود دارند.

بحث و نتیجه گیری

هدف از مطالعه حاضر، بررسی ساختار عاملی و ارزیابی ویژگی های روان سنجی پرسشنامه ادراک نوجوانان از والدین در زمینه روش های تربیتی آنها است.

نتایج پژوهش حاضر، با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، ثبات ساختار عاملی مقیاس و روایی این مقیاس را برای سنجش ادراک نوجوانان پسر و دختر دبیرستانی از شیوه های تربیتی و سبک تعاملی والدین را به خوبی نشان داد.

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی با روش مؤلفه های اصلی و چرخش واریماکس، وجود شش عامل را نشان می دهد که با ارزش ویژه بیشتر از یک حدود ۶۴/۹۳ درصد واریانس این سازه را تبیین می کردند. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که این پرسشنامه (POPS)، متشکل از شش عامل ادراک خودمختاری، ادراک درگیری، ادراک گرمی در پدر و مادر است. عامل درگیری مادر با شش سؤال (۳، ۶، ۹، ۱۲، ۱۵، ۱۸)؛ درگیری پدر با ۶ سؤال (۲۴، ۲۷، ۳۰، ۳۳، ۳۶، ۳۹)؛ حمایت از خودمختاری مادر با ۹ سؤال (۱، ۲، ۵، ۸، ۱۱، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۱)؛ حمایت از خودمختاری پدر با ۹ سؤال (۲۲، ۲۳، ۲۶، ۲۹، ۳۲، ۳۵، ۳۸، ۴۰، ۴۲)؛ گرمی مادر با ۶ سؤال (۴، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۲۰) و گرمی پدر با ۶ سؤال (۲۵، ۲۸، ۳۱، ۳۴، ۳۷، ۴۱)، حدود ۶۴/۹۳ درصد از واریانس مقیاس را تبیین می کنند. نتایج به دست آمده، با نتایج مطالعات گروولنیک و همکاران (۱۹۹۷) در منبع اصلی کارشکی (۱۳۸۷) و تنهای رشوانلو (۱۳۸۷) همخوان است.

نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد، سهم متغیرهای مشاهده شده در اندازه گیری متغیرهای نهفته معنی دار است ($p < 0/01$). یعنی گویه های هر مقیاس روی عامل های خود بار معنی دار می گیرند. ضرایب همبستگی به دست آمده بین عوامل تشکیل دهنده مقیاس ادراک از والدین (POPS)، نشان می دهد، همبستگی مثبت و معنی داری بین شش عامل وجود دارد ($p < 0/01$ و $p < 0/05$). در ضرایب به دست آمده، بیشترین ضریب همبستگی مربوط است به رابطه ادراک گرمی و ادراک خودمختاری مادر (۰/۹۳). این نشان می دهد، هر چه نوجوانان بیشتر ادراک کنند که از جانب مادر اختیار انتخاب و تصمیم گیری دارند، بیشتر ادراک می کنند روابط آنها گرم و صمیمی است. همچنین کمترین ضریب همبستگی مربوط است به ادراک درگیری پدر و خودمختاری مادر (۰/۴۹) که این رابطه نیز در سطح $p < 0/05$ معنی دار است.

براساس مقادیر مربوط به شاخص های نیکویی برازش به جزء خی دو که شاخص حساس به حجم نمونه است، این الگو از برازندگی خوبی در ساختار عاملی برخوردار است و وجود شش عامل نیز در این ساختار تأیید شد.

براساس یافته ها، ضرایب اعتبار همسانی درونی برای کل مقیاس ۰/۹۴ و برای عامل های درگیری مادر (۰/۷۶)، خودمختاری مادر (۰/۸۰)، گرمی مادر (۰/۸۲)، درگیری پدر (۰/۷۷)، خودمختاری پدر (۰/۷۸)، گرمی پدر (۰/۸۱) با روش آلفای کرونباخ بدست آمده است که در کل ضرایب قابل قبولی است و همسانی درونی مقیاس ادراک از والدین (POPS) را به خوبی نشان می دهد. اعتبار مقیاس در منبع اصلی (گروولنیک و همکاران، ۱۹۹۷) از ۰/۷۲ تا ۰/۸۶ و در مطالعه

کارشکی (۱۳۸۷)، بین ۰/۶۴ تا ۰/۸۳ و در مطالعه تنهای رشوانلو (۱۳۸۷) بین ۰/۸۲ تا ۰/۹۳ گزارش شده است.

در بررسی معنی داری تفاوت میانگین عملکرد دختران و پسران در تمامی مؤلفه های ادراک از والدین، که شامل ادراک خودمختاری، گرمی و درگیری در پدر و مادر است، تفاوت های معنی دار مشاهده شد ($p < 0/01$). این تفاوت به نفع پسران نشان می دهد که پسران بیشتر از دختران در جامعه تحقیق ادراک می کنند که از جانب والدین، خودمختاری دارند و والدین بیشتر در فعالیت های آنها خود را درگیر می کنند و روابط گرم تری با نوجوانان دارند. از آنجایی که هر یک از این ادراکات می تواند ادراکات دیگری را تحت تأثیر قرار دهد (براساس همبستگی های معنی دار بین ادراکات یا عامل ها) مشاهده می شود همه ادراکات در پسران بیشتر از دختران است. در تبیین می توان گفت، اگر پسران بیشتر از دختران ادراک می کنند که از جانب والدین، خودمختاری دارند و آزادند که برای خود تصمیم بگیرند پس گرمی روابط را با والدینشان بیشتر از دختران ادراک می کنند. یا اگر ادراک درگیری والدین در پسران نسبت به دختران بیشتر است، ادراک گرمی روابط با والدین هم در آنها به مراتب بیشتر از دختران است. بخش اعظم این تفاوت ها که برتری پسران دیده می شود ناشی از فرهنگ حاکم بر جامعه تحقیق است.

اعتبار بیرونی مطالعه حاضر عمدتاً به دلیل ویژگی خاص افراد نمونه کاهش می یابد. زیرا یافته های این پژوهش براساس داده های حاصل از نمونه نوجوانان دبیرستان های دولتی شهر تهران است، از این رو فقط قابل تعمیم به جامعه دانش آموزی این شهر و این گروه سنی است. با عنایت به کاربرد گسترده این ابزار در کشورهای مختلف که نشانه ای از سودمندی آن است، توصیه می شود، ویژگی ها و کیفیت اندازه گیری عاملی آن در سایر شهرها و گروه های سنی متفاوت در فرهنگ های متفاوت مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان بر اساس نتایج حاصل از این مطالعات به یک ابزار استاندارد، معتبر و روا در زمینه سنجش ادراک فرزندان به خصوص نوجوانان دست یافت.

منابع

- باباخانی، نرگس (۱۳۹۰). *الگوی تبیین یادگیری خودتنظیم بر اساس ادراک از محیط کلاس درس، خانواده و احساس تعلق به مدرسه در دانش آموزان دبیرستانی شهر تهران*. پایان نامه دکتری تخصصی روان شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن
- تنهای رشوانلو، ف. (۱۳۸۷). *رابطه ادراک از سبک های فرزندپروری با پیشرفت تحصیلی: نقش واسطه ای انگیزش تحصیلی*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- سانتراک، ج. د. (۲۰۰۸). *روان شناسی تربیتی*. ترجمه سعیدی، ش؛ عراقچی، م؛ دانشور. (۱۳۸۷). تهران: رسا.

- کارشکی، ح. (۱۳۸۷). نقش الگوهای انگیزشی و ادراکات محیطی در یادگیری خودتنظیمی دانش آموزان پسر پایه سوم دبیرستان های شهر تهران. رساله دکتری روان شناسی تربیتی، دانشگاه تهران.
- هومن، ح. ع. (۱۳۸۷). مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل. تهران: انتشارات سمت.
- مریدصالح، زهره. (۱۳۹۲). ارتباط بین شیوه های فرزندپروری. تهران: انتشارات ورا دانش.

References

- Anderman, E.M. (2002). School effects on psychological outcomes during adolescence. *Journal of Educational Psychology*, 94(4), 795–809.
- Beck, M., Malley, J. (2003). Pedagogy of belonging, *The International Child and Youth Care Network*, (50), 1-7.
- Bernt, C. (2007). *parent's child-rearing practices: A guide to developing pupils emotional and cognitive skills*. Jessica Kinsley publishers. London. UK.
- Cheung, H. Y., & Hui, S. K. F. (2008). Mainland immigrant and Hong Kong local students', psychological sense of school membership. *Asian Pacific Education Review*, 4, 67–74.
- Cueto, S., Guerrero, G., Sugimaru, C., Zevallos, A.M.,(2009). Sense of belonging and transition to high schools in peru, *International Journal of Educational Development*, journal home page: www.elsevier.com/locate/igedudev.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59, 117–142. doi: 10.3102/00346543059002117
- Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30, 79–90.
- Hagborg, W. J. (1994). An exploration of school membership among middle- and high-school students. *Journal of Psycho educational Assessment*, 12, 312–323.
- Holt, L.J, Bry, B.H. & Jahnsen, V.L. (2008). Enhancing school engagement in At-Risk, urban minority adolescent thought a school-based, *adult mentoring intervention child and family behavior therapy*, 30 (4), 297-318.

- Fey, C., Benson, A., & Pomrntes, C. (2013). Implicit theories of intelligence, goal orientation, cognitive engagement and achievement: a test of dwecks model with returning to school adults. *Contemporary education psychology*, 30 (1), 43- 59.
- Kia-Keating, M & ELLIS, B.H. (2007). Belonging and connection to school in resettlement: Young refugees, school belonging, and psychological adjustment. *Clinical child psychology and psychiatry*, 12(1), 29-43, online <http://ccp.sagepub.com>
- Mc Kay, E.A. (2007). *Psychological Sense of school membership mediates the relationship between attachment and academic motivation in adolescents*, a thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in psychology department of psychology.
- McMahan, S.D., Parnes, A.L., Keys, Ch.B., Viola, J. (2008). School belonging among low-income urban youth with disabilities: Testing a theoretical model. *Psychology in the Schools*, 45(5), 387-401.
- Midgely, C., Maehr, M.L. (1998). *The Michigan middle school study* (report to participating school and districts).
- Osterman, K.F. (2000). Student's need for belonging in the school community. *Review of Educational Research*, 70 (3), 323-367.
- Ratel, M., Gay, H., Larsu., D., & Sencal, G. (2014). The compare the goals Achievement and academic motivation among students. *Journal of occupational Health psychology*.vol,120-132.
- Saelhof, J. (2009). *Examining the promotion of school connectedness through extracurricular participation*, Submitted in partial fulfillment of the requirements for the Degree of master of education, In the Department of Educational Psychology and Special Education, University of Saskatchewan, Saskatoon.
- Wehlage, G.G., Rutter, R.A., Smith, G.A., Lesko, N., & Fernandez, R.R. (1989). Reducing the risk: *Schools as communities of support*. London: Flamer Press.